

Anonimizuota versija

Vertimas

C-249/19-1

Byla C-249/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. kovo 25 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunalul București (Rumunija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. vasario 11 d.

Ieškovė ir apeliantė:

JE

Atsakovas ir kita apeliacinio proceso šalis:

KF

<...>

**TRIBUNALUL BUCUREȘTI – SECȚIA A IV-A CIVILĂ (Bukarešto
apygardos teismo Ketvirtoji civilinių bylų kolegija)**

<...>

2019 m. vasario 11 d. viešas posėdis

<...>

Teismo raštinėje įregistruota byla dėl apeliantės (ieškovės pirmojoje instancijoje) JE <...> pateikto apeliacinio skundo prieš kitą apeliacinio proceso šalį (atsakovą pirmojoje instancijoje) KF dėl santuokos nutraukimo esant nepilnamečių [vaikų].

<...>

TEISMAS,

priimdamas sprendimą šioje byloje, nustatė:

I. Ginčo dalykas. Svarbios faktinės aplinkybės

- 1 2016 m. spalio 13 d. ieškovė JE pareiškė *Judecătoria Iași* (Jasų apylinkės teismas, Rumunija) <...> ieškinį dėl santuokos nutraukimo (**orig. p. 1**) atsakovo KF atžvilgiu, prašydama nutraukti šalių santuoką, sugrąžinti ieškovei iki santuokos turėtą pavardę, nustatyti bendrą nepilnametės dukros globą <...>, nepilnametės dukters gyvenamąją vietą su motina Italijoje ir atsakovo pareigą mokėti išlaikymą bei padengti bylinėjimosi išlaidas.
- 2 Ieškinio motyvuojamojoje dalyje ieškovė nurodė, kad šalys susituokė Jasuose (Rumunija) 2001 m. rusėjo 2 d. ir kad jų nepilnametė dukra <...> gimė santuokos metu 2005 m. birželio 23 d. Veronoje, Italijoje.
- 3 2017 m. gegužės 31 d. sprendimu <...> civilinėje byloje *Judecătoria Iași* atsisakė jurisdikcijos spręsti ginčą ir perdavė jį *Judecătoria Setorului 5 București* (Bukarešto penktosios apylinkės teismas, Rumunija), kuriame byla įregistruota 2017 m. rugpjūčio 9 d.
- 4 2017 m. lapkričio 21 d. posėdyje tas teismas pripažino, kad Rumunijos teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti reikalavimų, susijusių su tėvų pareigomis ir nepilnametės dukros išlaikymo prievole <...>.
- 5 2018 m. vasario 20 d. priimtu sprendimu civilinėje byloje <...> *Judecătoria Sectorului 5 București* ieškinį atmetė kaip nepagrįstą dėl toliau išdėstytų priežasčių.
- 6 Kadangi buvo nustatyta, jog šalių įprastinė gyvenamoji vieta ieškinio dėl santuokos nutraukimo pateikimo teismui dieną buvo Italijoje (kadangi bylos šalys gyveno Italijoje ilgą laiką <...> iki kreipimosi į teismą), teismas nustatė, kad tiesiogiai taikytinas [2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000], ir [2010 m. gruodžio 20 d. Tarybos] Reglamentas Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, todėl negalima taikyti Rumunijos procedūrinių nuostatų dėl bendrosios jurisdikcijos ir [Rumunijos] civilinio kodekso nuostatų, susijusių su santuokos nutraukimui taikytinos teisės nustatymu.
- 7 Nustatęs, kad Rumunijos teismai yra kompetentingi nutraukti santuoką (Reglamento (EB) Nr. 2201/2003 3 straipsnio 1 dalies b punktas), o *Judecătoria Sectorului 5 București* turi teritorinę jurisdikciją, šis teismas nusprendė, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 1259/2010 8 straipsnio a punktą ginčui taikytina Italijos teisė, nes šalių įprastinė gyvenamoji vieta yra Italijoje. Taigi minėtas teismas

nusprendė, kad Reglamento (EB) Nr. 1259/2010 8 straipsnio a punkte kriterijai yra nustatyti hierarchiškai, todėl, jei bus įvykdytos pirmojo kriterijaus sąlygos, kiti bus atmesti, kartu pažymėdamas, kad Reglamento (EB) Nr. 1259/2010 preambulės 10 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, jog santuokos nutraukimo byloms taikoma to reglamento kolizinėmis normomis nustatyta teisė.

- 8 Minėtas teismas mano, kad santuoką nutraukti dėl kitų priežasčių, nei nustatyta Italijos 1970 m. gruodžio 1 d. *Legge n. 898 Disciplina dei casi di scioglimento del matrimonio* (Įstatymas Nr. 898 Santuokos nutraukimo atvejais taikomos taisyklės) 3 straipsnyje, gali būti prašoma tik tuo atveju, jei yra įvykusi sutuoktinių separacija, kuri turi būti nustatyta arba nurodyta teisminės institucijos (**orig. p. 2**), ir praėjo ne mažiau kaip treji metai nuo separacijos iki ieškinio dėl santuokos nutraukimo pateikimo teismui.
- 9 Nagrinėdamas ieškovės ieškinį minėtas teismas nusprendė, kad ieškovės nurodytos santuokos nutraukimo priežastys nėra numatytos Įstatymo Nr. 898/1970 3 straipsnyje, kuriuo reglamentuojami santuokos nutraukimo atvejai, taip pat nebuvo įrodyta, jog yra priimtas koks nors teismo sprendimas, kurio pagrindu įvyko šalių separacija. Šis teismas nesutiko su argumentu, kad pagal Italijos teisės aktus būtina sąlyga yra tiesiog faktinis gyvenimas skyrium, remdamasis aplinkybe, kad Įstatymo Nr. 898/1970 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto b papunkčio tekste yra aiškiai nurodyta, jog separacija turi būti patvirtinta arba nustatyta teisminės institucijos, o tai reiškia, kad turi būti iškelta tam tikra byla.
- 10 Kadangi separacijos procedūra nėra numatyta Rumunijos teisės aktuose, ta procedūra turi vykti Italijos teismuose, o Rumunijos teismai neturi teisės priimti atitinkamų prašymų.
- 11 Ieškovė pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo ir laikinųjų sprendimų, prašydama, kad jos ieškinys būtų patenkintas toks, koks buvo suformuluotas. Pagrįsdama šį skundą, apeliantė nurodė, kad, jos nuomone, galima taikyti Reglamento Nr. 1259/2010 8 straipsnyje nustatytus alternatyvius kriterijus. Ji taip pat teigia, kad patikslino savo ieškinį, reikalavimų pirmame punkte prašydama pripažinti separaciją pagal Italijos materialinės teisės nuostatas, tuo remiantis nutraukti bendrą gyvenimą ir, papildomai, nutraukti santuoką. Apeliantė taip pat nurodė, kad pirmosios instancijos teismas turėjo taikyti Rumunijos civilinio kodekso 2600 straipsnio 2 dalies nuostatas, pagal kurias, jei taip nustatytos užsienio teisės aktuose santuokos nutraukimas nėra numatytas arba yra numatytas tikrai išimtinėmis sąlygomis, Rumunijos teisė taikoma tuo atveju, kai ieškinio dėl santuokos nutraukimo pateikimo dieną vienas iš sutuoktinių yra Rumunijos pilietis arba jo įprastinė gyvenamoji vieta yra Rumunijoje. Todėl apeliantė tvirtina, kad, kadangi Italijos teisėje yra nustatytos ribojamosios santuokos nutraukimo sąlygos, būtina taikyti Rumunijos materialinės teisės normas; tačiau pirmosios instancijos teismas nepriėmė sprendimo dėl šio prašymo. Apeliantė taip pat pažymi, kad, jeigu būtų nuspręsta, kad reikia taikyti Italijos materialinės teisės normas, pirmosios instancijos teismo sprendimas, jos nuomone, būtų neteisėtas, nes jis nusprendė, kad prašymas dėl separacijos yra nepriimtinas, turint omenyje,

kad teismas nusprendė, jog šiuo atveju taikoma Italijos materialinės teisės nuostata, pagal kurią separacijos institutas yra įtvirtintas Italijos civilinio kodekso 150 ir 151 straipsniuose ir Italijos civilinio kodekso 191 straipsnio 2 dalyje, iš dalies pakeistoje 2015 m. gegužės 6 d. *Legge n. 55, Disposizioni in materia di scioglimento o di cessazione degli effetti civili del matrimonio nonché di comunione tra i coniugi* (Įstatymas Nr. 55, įtvirtinantis nuostatas dėl santuokos nutraukimo arba pabaigos ir dėl sutuoktinių turto).

- 12 Apeliantė taip pat nurodė, kad, jos nuomone, atsižvelgiant į Italijos teisės nuostatas, šiuo atveju taikytinas Reglamento Nr. 1259/2010 10 straipsnio pirmas sakiny, teigdama, kad iš tikrųjų Rumunijos civilinio kodekso 2600 straipsnio 2 dalimi į Rumunijos teisę perkeltos Reglamento Nr. 1259/2010 10 straipsnio (**orig. p. 3**) nuostatos. Apeliantė panašiai rėmėsi Reglamento Nr. 1259/2010 12 straipsnio nuostatomis, teigdama, kad Italijos teisės taikymas būtų akivaizdžiai nesuderinamas su ginčo nagrinėjimo vietos viešąja tvarka, todėl reikėtų atmesti galimybę taikyti kitais atvejais taikytiną užsienio valstybės teisę ir taikyti Rumunijoje santuokos nutraukimui taikomą teisės aktą.

II. Šiai bylai taikytinos nacionalinės teisės nuostatos. Reikšminga nacionalinių teismų jurisprudencija

- 13 Pagal Rumunijos civilinio kodekso VII knygos „Tarptautinės privatinės teisės nuostatos“ I antraštinės dalies 2557 straipsnio 3 dalį „šios knygos nuostatos taikomos tiek, kiek pagal tarptautines konvencijas, kurių šalis yra Rumunija, Europos Sąjungos teisėje arba specialiuųjų įstatymų nuostatose nėra nustatytos jokios kitos taisyklės“.
- 14 Kalbant apie svarbią nacionalinę teismų praktiką, pasakytina, kad Rumunijos teismai nuosekliai tiesiogiai taiko Reglamentą Nr. 1259/2010 bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su Reglamente (EB) Nr. 1259/2010 aiškinimu analogiškais faktinėmis aplinkybėmis. Panašiai Rumunijos teismai, kuriems buvo pateiktas prašymas dėl separacijos, laikėsi nuomonės, kad toks prašymas yra nepriimtinas, nes Rumunijos teisės aktuose tokia procedūra nenumatyta, o tais atvejais, kai jiems būdavo tiesiogiai pateikiamas ieškinys dėl santuokos nutraukimo, Italijos teismams iš anksto teisiškai nenustačius gyvenimo skyrium, jie paskelbdavo, kad toks prašymas yra pirmalaikis. Rumunijos teismai nepateikė Teisingumo Teismui klausimo, dėl kurio teikiamas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, ir šiuo metu Teisingumo Teismas nenagrinėja jokio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, susijusio su Reglamente Nr. 1259/2010 10 straipsnio išaiškinimu esant panašioms faktinėms aplinkybėms.
- 15 Pagal Rumunijos civilinio kodekso 2600 straipsnio 2 ir 3 dalis: „2. Jeigu pagal taip nustatytą užsienio valstybės teisę santuokos nutraukimas neleidžiamas arba yra galimas išimtinai ribojančiomis sąlygomis, Rumunijos teisė taikoma tuo atveju, kai ieškinio dėl santuokos nutraukimo pateikimo dieną vienas iš

sutuoktinių yra Rumunijos pilietis arba jo įprastinė gyvenamoji vieta yra Rumunijoje. 3. 2 dalies nuostatos taikytinos ir tais atvejais, kai santuokos nutraukimui taikoma sutuoktinių pasirinkta teisė.“

16 <...>

III. Nagrinėjamu atveju svarbios Europos Sąjungos teisės nuostatos

- 17 Pagal Reglamento Nr. 1259/2010 8 straipsnį „Taikytina teisė šalims jos nepasirinkus“ „[š]alims nepasirinkus taikytinos teisės pagal 5 straipsnį, santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikoma teisė tos valstybės: a) kurioje bylos iškėlimo teisme metu yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta; arba, jei ši sąlyga netenkinama; b) (orig. p. 4) kurioje buvo sutuoktinių paskiausia įprastinė gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad gyvenimo toje valstybėje laikotarpis nesibaigė daugiau nei prieš vienerius metus iki bylos iškėlimo teisme, jei bylos iškėlimo teisme metu vienas iš sutuoktinių toje valstybėje tebegyvena; arba, jei ši sąlyga netenkinama, c) kurios pilietybę bylos iškėlimo teisme metu turi abu sutuoktiniai; arba, jei ši sąlyga netenkinama; d) kurios teisme iškelta byla.“
- 18 Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1259/2010 10 straipsniu, „Jei pagal 5 arba 8 straipsnius nustatytoje taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas arba joje vienam iš sutuoktinių dėl jo lyties nesuteikiamos vienodos galimybės nutraukti santuoką arba patvirtinti gyvenimą skyrium, taikoma teismo vietos teisė.“
- 19 Reglamento Nr. 1259/2010 preambulės 24–26 konstatuojamosiose dalyse nurodyta: „(24) Tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, kai taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas arba joje vienam iš sutuoktinių dėl jo lyties nesuteikiamos vienodos galimybės nutraukti santuoką arba nustatyti gyvenimą skyrium, visgi turėtų būti taikoma teismo, kuriame iškelta byla, teisė. Tačiau tai neturėtų turėti įtakos viešosios tvarkos nuostatos taikymui. (25) Siekiant užtikrinti viešąjį interesą, valstybių narių teismams turėtų būti suteikta galimybė išimtinėmis aplinkybėmis nepaisyti užsienio teisės nuostatos, jei jos taikymas konkrečiu atveju akivaizdžiai prieštarautų teismo vietos valstybės viešajai tvarkai. Tačiau teismai neturėtų turėti galimybės taikyti viešosios tvarkos išimtį siekiant nepaisyti kitos valstybės teisės nuostatos, jei tai prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, ypač jos 21 straipsniui, kuriuo draudžiama bet kokios formos diskriminacija. (26) Kai šiame reglamente nurodoma, kad dalyvaujančios valstybės narės, kurios teisme iškelta byla, teisėje santuokos nutraukimo galimybė nenumatyta, ši nuostata turėtų būti aiškinama taip, kad šios valstybės narės teisėje santuokos nutraukimo instituto nėra. Tokiu atveju teismas neturėtų privalėti skelbti santuokos nutraukimą taikant šį reglamentą. Kai šiame reglamente nurodoma, kad pagal dalyvaujančios valstybės narės, kurios teisme iškelta byla, teisę atitinkama santuoka nepripažįstama santuokos nutraukimo bylų tikslais, ši nuostata turėtų būti aiškinama taip, *inter alia*, kad tokios santuokos nėra pagal tos

valstybės narės teisę. Tokiu atveju teismas neturėtų privalėti skelbti santuokos nutraukimą ar gyvenimą skyrium taikant šį reglamentą.“ (orig. p. 5)

IV. Pagrindai, kurie paskatino teismą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą

IV.1 Šalių nuomonės dėl teisės klausimo, kuris teikiamas išaiškinti Teisingumo Teismui

- 20 Apeliantė pareiškė, kad nėra būtina kreiptis į Teisingumo Teismą, tai pagrįsdama aplinkybe, kad yra aiški sąsaja tarp Reglamento (EB) Nr. 1259/2010 ir Rumunijos civilinio kodekso taisyklių, todėl teismas turėjo atsižvelgti į Rumunijos civilinio kodekso 2600 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, pagal kurias, jeigu pagal užsienio teisę santuokos nutraukimas nenumatytas arba leidžiamas išimties tvarka, taikoma Rumunijos teisė, jeigu ieškinio dėl santuokos nutraukimo pateikimo metu vienas iš sutuoktinių yra Rumunijos pilietis arba jo gyvenamoji vieta yra Rumunijoje. Apeliantė taip pat nurodė, kad tam tikrų užsienio teisės nuostatų gali būti nesilaikoma, jei jos nesuderinamos su viešąja tvarka, kaip apibrėžta to reglamento 12 straipsnyje.

IV. Teisingumo Teismui teikiamas klausimas

- 21 ES teisės problemos nustatymas. Nagrinėjamu atveju aktualus Europos Sąjungos teisės klausimas yra Reglamento Nr. 1259/2010 10 straipsnio nuostatų <...> aiškinimas siekiant nustatyti, ar žodžių junginys „pagal 5 arba 8 straipsnius nustatytoje taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas“ turi būti aiškinamas siaurai ir pažodžiui, t. y. kaip taikomas tik tais atvejais, kai taikytinoje užsienio teisėje nėra numatyta jokia santuokos nutraukimo forma, ar plačiau, t. y. kaip apimantis ir padėtį, kai pagal taikytiną užsienio teisę santuoką nutraukti leidžiama, bet tik išimtinėmis ribojančiomis aplinkybėmis, todėl iki santuokos nutraukimo turi būti privaloma tvarka iškelta byla dėl gyvenimo skyrium (separacijos), nors teismo vietos teisėje nėra lygiaverčių procesinių nuostatų dėl tokių bylų.
- 22 Būtinybė priimti sprendimą dėl ginčo (apibrėžto ES teisės klausimo aktualumas). Atsižvelgdamas į formuluotės „pagal 5 arba 8 straipsnius nustatytoje taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas“ išaiškinimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas bylą nagrinės pagal ginčui taikytiną materialinę teisę, t. y. Italijos teisę, arba į teismo vietos teisę, t. y. į Rumunijos teisę.
- 23 <...>(orig. p. 6)
- 24 <...> [dar kartą cituojamos 24 ir 26 konstatuojamosios dalys].

- 25 Atsižvelgiant į 10 straipsnyje vartojamo žodžių junginio „santuokos nutraukimas nenumatytas“ aiškinimą, galimi tokie skirtingi sprendimai:
- 26 Taigi iš ribojamojo aiškinimo rezultatų matyti, kad taikytinos Italijos materialinės teisės nuostatos, o tai nulėmė, kad nacionalinėje jurisprudencijoje buvo priimti keli sprendimai atmesti prašymą kaip netenkintiną (kai prašoma įforminti separaciją pagal Italijos įstatymus), arba per ankstyvą (kai prašoma santuoką nutraukti anksčiau nei forminius separacijos pagal Italijos įstatymus), arba nepagrįstą, kaip šioje byloje, kurioje pirmosios instancijos teismas rėmėsi tiek aplinkybe, kad nebuvo iš anksto įvykdyta šalių separacija, tiek aplinkybe, kad tokia separacija yra neleistina, nes Rumunijos teisės aktuose nėra nustatyta separacijos procedūra. Kitaip tariant, dėl procedūrinių kliūčių, atsirandančių dėl to, kad separacijos procedūra nėra reglamentuota Rumunijos teisėje, priimami procedūriniai sprendimai ir nėra galimybės prašymą nagrinėti iš esmės.
- 27 Plačiai aiškinant šią formuluotę, t. y. laikant, kad ji apima ir padėtį, kai pagal taikytiną užsienio teisę santuoką nutraukti leidžiama, bet tik tam tikromis išskirtinėmis sąlygomis, todėl prieš nutraukiant santuoką turi būti iškelta privaloma byla dėl gyvenimo skyrium (separacijos) įforminimo, o teismo vietos teisėje lygiaverčių procesinių nuostatų nėra, turi būti taikoma teismo vietos teisė, t. y. Rumunijos teisė, nes sutuoktiniai yra Rumunijos piliečiai, susituokę Rumunijoje.
- 28 Todėl nagrinėjamai bylai taikytinas materialinės teisės normas reikės nustatyti vadovaujantis prašomu išaiškinimu.
- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas Teisingumo Teismo praktikoje nerado jokios su Reglamento Nr. 1259/2010 10 straipsnio aiškinimu susijusios bylos.

V. Išvados. Procesinės priemonės

- 30 *Tribunalul* mano, kad apeliacinio skundo sprendimas priklauso nuo to, kaip Teisingumo Teismas išaiškina pirmiau minėtą teisės problemą.
- 31 Dėl būtinybės pateikti ieškinį Teisingumo Teismui, be sąlygos, susijusios su prašymo priimti prejudicinį sprendimą tinkamumu siekiant atsakyti į teisinius klausimus, nes tai būtina siekiant priimti sprendimą šioje byloje, *Tribunalul* pabrėžia, kad Sąjungos teisės norma, dėl kurios teikiamas prejudicinis klausimas, vis dar nėra (**orig. p. 7**) išaiškinta, todėl šis teismas neatleidžiamas nuo pareigos pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą (šiuo klausimu žr. 1963 m. kovo 27 d. sprendimą (*Da Costa*, 28–30/62, [Rink.], p. 63).
- 32 *Tribunalul* mano, kad teisingas ES teisės taikymas šioje byloje nėra toks akivaizdus, kad jis neturėtų jokių pagrįstų abejonių, galėtų neteikti Teisingumo Teismui klausimo dėl Sąjungos teisės aiškinimo, kuris buvo iškeltas jam pačiam (Sprendimas *Intermodal Transports*, C-495/03, EU:C:2005:552, 37 punktą ir

jame nurodyta jurisprudencija), ir galėtų priimti sprendimą, pats prisiimdamas atsakomybę už jį (sprendimas *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335, 16 punktas). Todėl *acte clair* doktrina šiuo atveju netaikoma.

- 33 Šiuo atveju priimtas teismo sprendimas yra galutinis pagal nacionalinę teismo sprendimų apskundimo sistemą, todėl, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio trečia pastraipa, pirmiau nurodytomis sąlygomis *Tribunalul* turi kreiptis į Teisingumo Teismą, kad jis išaiškintų šiai bylai taikytinas Sąjungos teisės normas.
- 34 <...> [bylos nagrinėjimo sustabdymas]

REMDAMASIS ŠIAIS MOTYVAIS,

ĮSTATYMO VARDU

NURODO, KAS TOLIAU IŠDĖSTYTA:

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl Reglamento Nr. 1259/2010 10 straipsnio nuostatų, pagal kurias „[j]ei pagal 5 arba 8 straipsnius nustatytoje taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas arba joje vienam iš sutuoktinių dėl jo lyties nesuteikiamos vienodos galimybės nutraukti santuoką arba patvirtinti gyvenimą skyrium, taikoma teismo vietos teisė“, aiškinimo, t. y. prašoma išsiaiškinti, ar formuluotė „pagal 5 arba 8 straipsnius nustatytoje taikytinoje teisėje santuokos nutraukimas nenumatytas“:

– turi būti aiškinama siaurai ir pažodžiui, t. y. kaip taikoma tik tais atvejais, kai taikytinoje užsienio teisėje nėra numatyta jokia santuokos nutraukimo forma, ar plačiai, t. y. kaip apimanti ir padėti, kai pagal taikytiną užsienio teisę santuoką nutraukti leidžiama, bet tik išimtinėmis ribojančiomis (**orig. p. 8**) aplinkybėmis, todėl iki santuokos nutraukimo turi būti privaloma tvarka iškelta byla dėl gyvenimo skyrium (separacijos), nors teismo vietos teisėje nėra lygiaverčių procesinių nuostatų dėl tokių bylų?

<...>

<...>

<...> [procesinės nuostatos ir parašai]